

Föreläsning 13

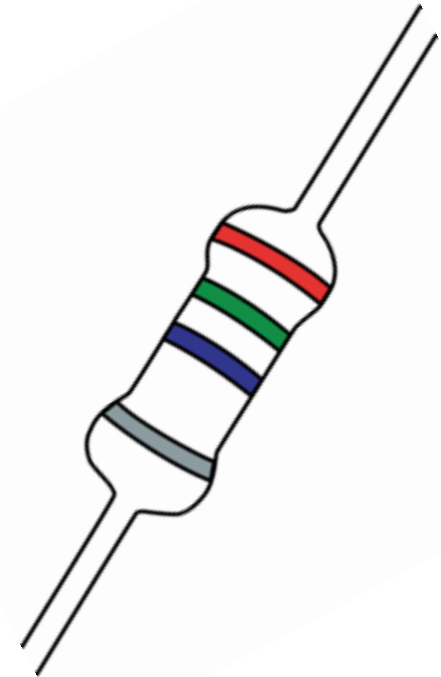
Speciella dioder

- Lysdiod
- Solcell/Fotodiod

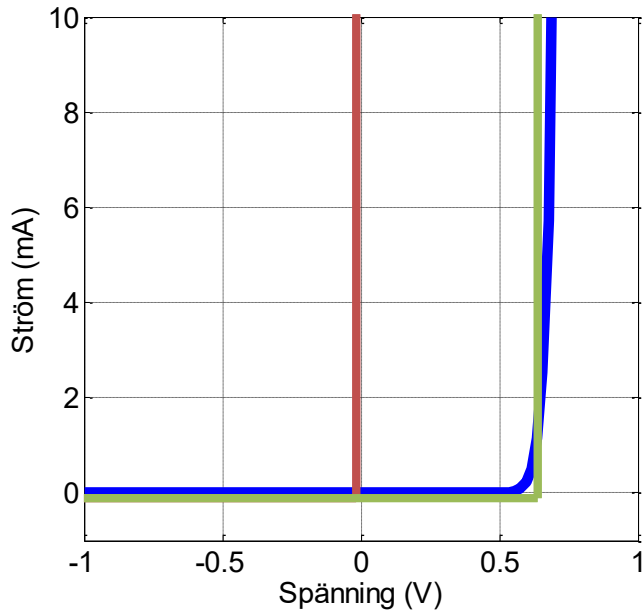
Diodapplikationer:

- Termometer
- Likriktare
- Peak-detektor
- Charge Pump
- AM-radiomottagare

Hambley 479-500

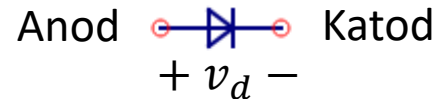

Diod

$$I = I_0 \left(e^{\frac{v_d}{\eta V_T}} - 1 \right)$$

$$I_0 \approx 10^{-14} A \quad V_T \approx 25 mV \quad \eta \approx 1 - 2$$

Mekanisk Analog - Backventil

Ideal Diod:

$v_d = 0^+$: kortslutning

$v_d < 0$: avbrott

Bra diodmodell:

Ideal diod i serie med spänningskälla

0.6V

Lysdiod

En lysdiod omvandlar ström till ljus

$$i_d = I_0 \left(e^{\frac{V}{2V_T}} - 1 \right)$$

$$P_{optical} \propto i_d$$

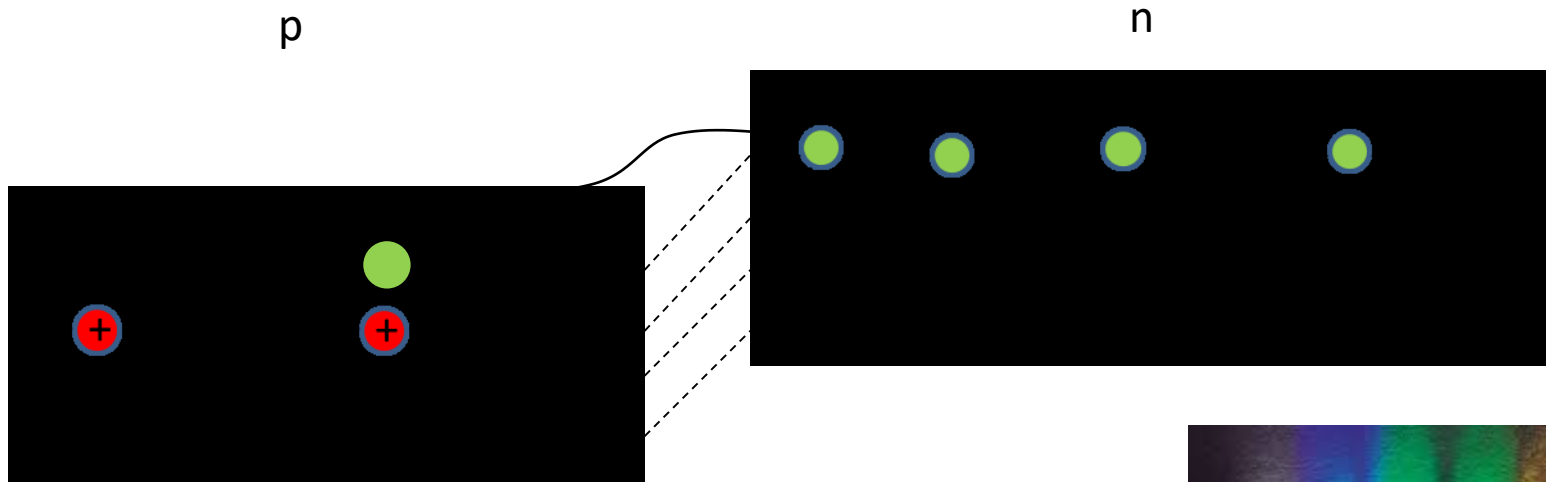
Ljusstyrkan är **proportionell** mot **strömmen** genom dioden.

Knäspänning: **1.5V** – **3V**

Blåare ljus – högre knäspänning

Lysdiod

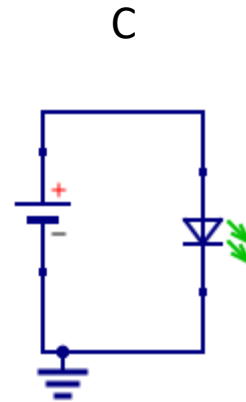
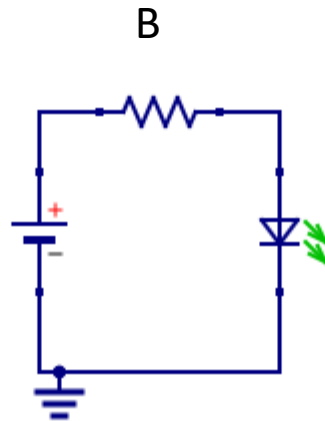
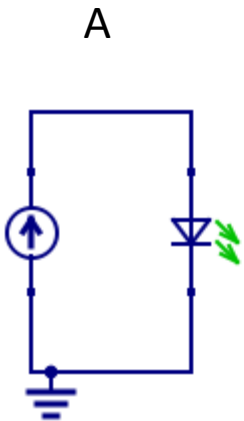

- Elektroner injeceras från n till p sidan
- En elektron rekombinerar med ett hål
- (Exciterad atom – oexciterad atom)
- För vissa material (GaAs, GaN...) energin kommer ut i form av ljus!
- Val av material sätter våglängden!

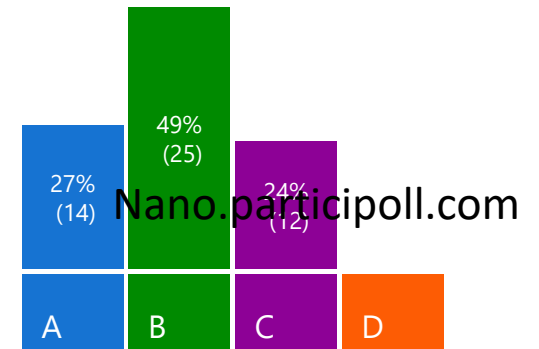

Lysdiod - Biasering

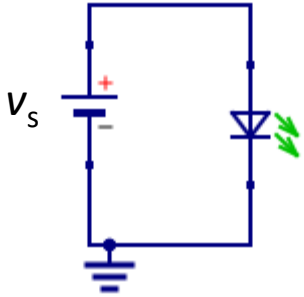
En lysdiod ska ge en konstant ljusstyrka.
Vilken koppling nedan borde fungera bäst?

D
????

Lysdiod - Biasering

Biasera **aldrig** en diod så här!

120 *mV* ändring av $v_s \sim 10x$ ökning av strömmen

Förmodligen går dioden sönder av för stor effektutveckling.

- Använd v_s i serie med en resistor – slösar bort energi i resistorn.
- **Använd en strömkälla!**

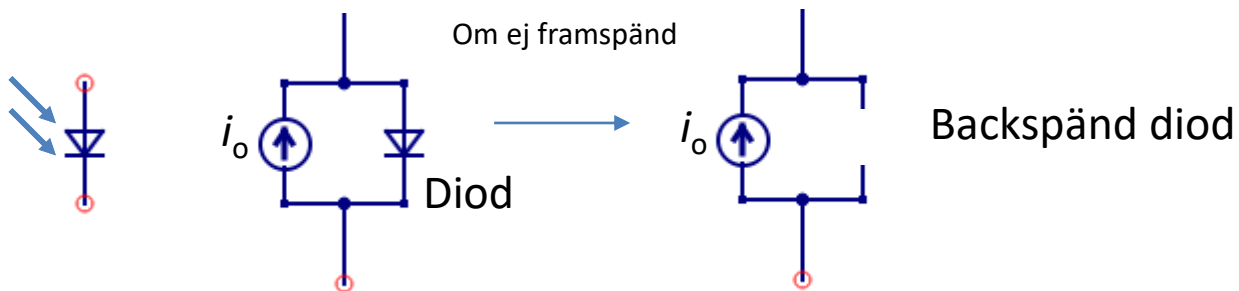
Solcell / Fotodiod

- En solcell/fotodiod omvandlar ljus till elektrisk energi
- Strömmen är proportionell mot ljusstyrkan.
- Den optiskt genererade strömmen flyter från n till p!

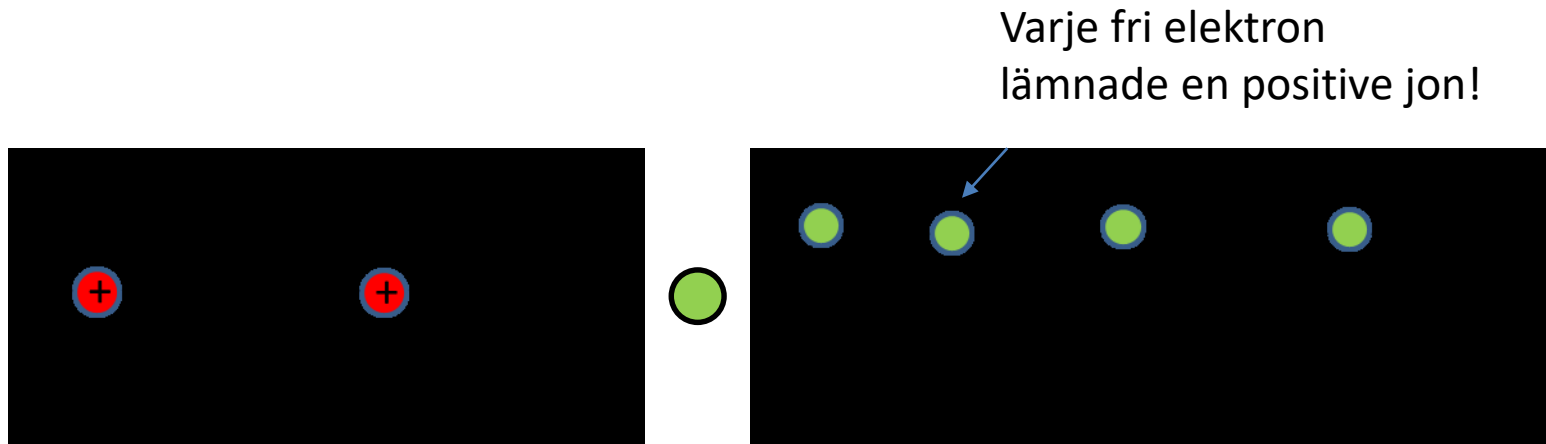

$$i_{optical} \propto P_{optical}$$

Om $v_d \ll$ knäspänningen : strömkälla där i_o proportionell mot infallande ljus

Solcell / Fotodiod

- Ljus in kan excitera en elektron från valensbandet
- Skapar "extra" rörlig laddning
- Dras åt de joniserade (+)-laddningen på n-sidan
- Genererar en ström!

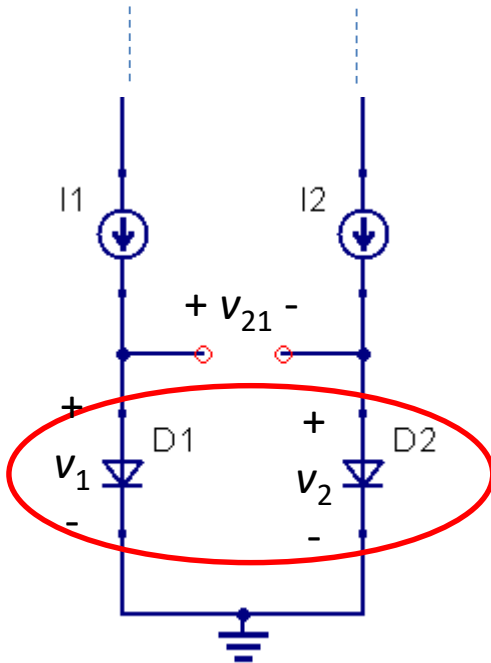
Solcell

- En kiselcell lämnar ut en DC-ström spänning på ungefär 0.6V
- Seriekoppling – högre utspänning
- Behöver omvandlas till AC (Inverter DC-AC)

Absolut Elektrisk Temperatursensor

Dioderna har en temperatur T

$$i_1 \approx I_0(T) e^{\frac{v_1}{V_T}} \quad v_1 = \frac{kT}{q} \ln\left(\frac{i_1}{I_0}\right) \quad V_T = \frac{kT}{q}$$

$$i_2 \approx I_0(T) e^{\frac{v_2}{V_T}} \quad v_2 = \frac{kT}{q} \ln\left(\frac{i_2}{I_0}\right)$$

$$v_2 - v_1 = \frac{kT}{q} \left(\ln\left(\frac{i_1}{I_0}\right) - \ln\left(\frac{i_2}{I_0}\right) \right) = \frac{kT}{q} \ln\left(\frac{i_1}{i_2}\right) \propto T$$

- Spänningen v_{21} är direkt proportionell mot temperaturen.
- Temperatur $\rightarrow$ elektrisk signal.
- Behöver bygga strömkällor

$$\ln(a) - \ln(b) = \ln\left(\frac{a}{b}\right)$$

AC-DC omvandlare : diodbryggor & Charge Pumps

Vägguttag:

$$v_{ac}(t) = 325\cos(\omega t)$$

$$\omega = 2\pi 50$$

Laddare/Elektronik:

$$v_{in} = 5V$$

Hur omvandlar vi en AC-spänning till DC?

- 1) Likrikta AC-spänningen till DC – diodbryggor + RC**
- 2) Kan vi ut en _högre_ spänning än inspänningen?**

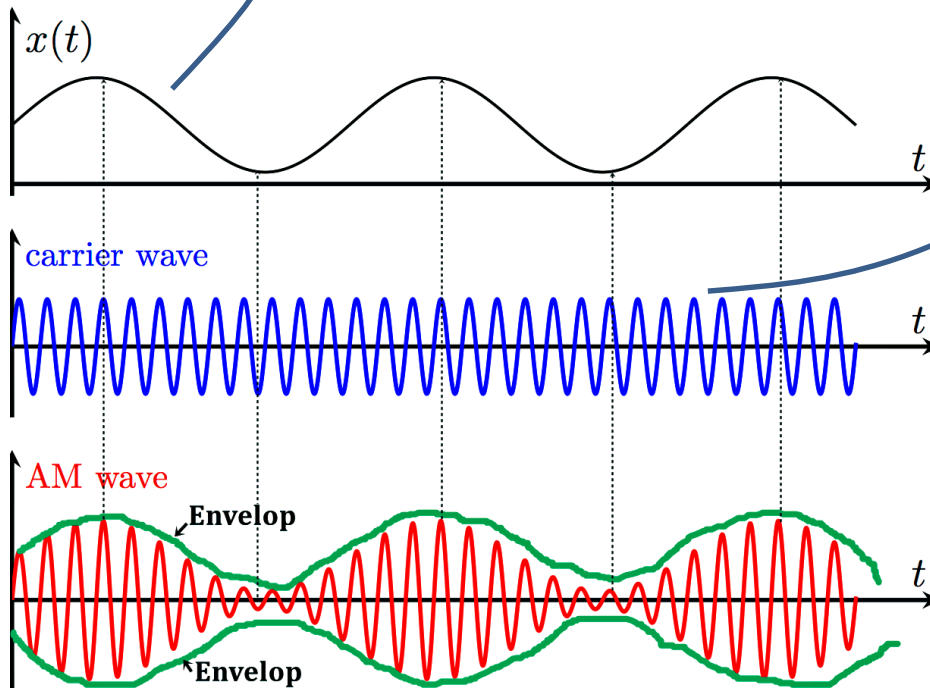

AM-radiomottagare

Amplitudmodulering är den enklaste modulationsformen

$$\text{Signal: } v_s(t) \cdot v_o \sin(\omega t)$$

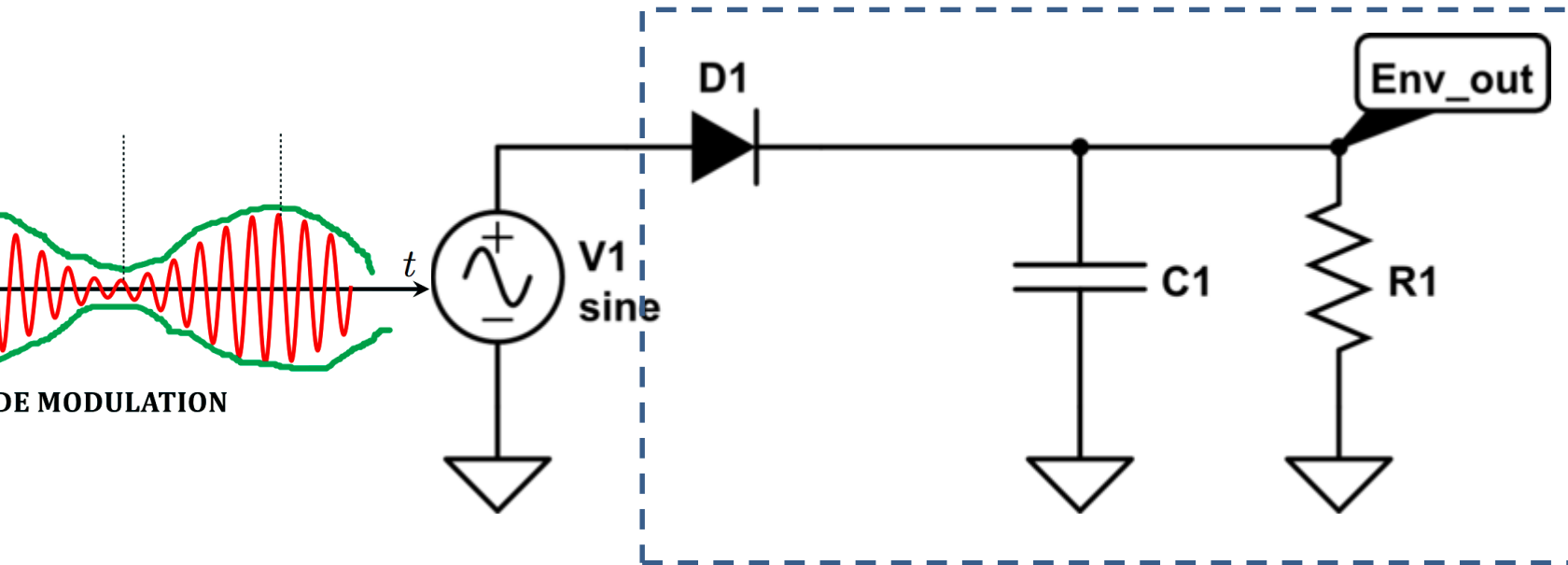
Bärvåg: ω är 1-100 MHz för att passa för en antenn

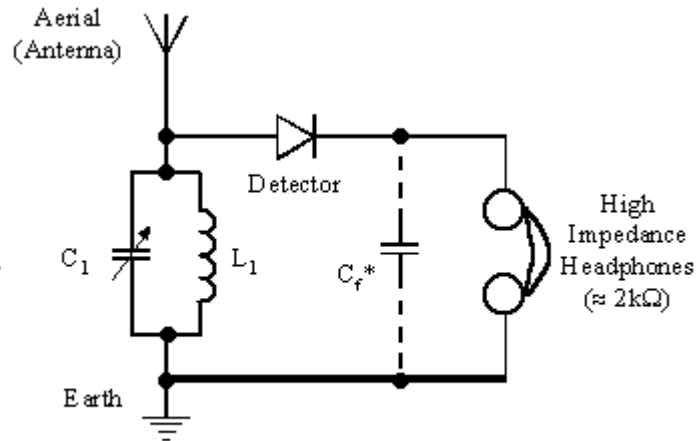
EXAMPLE OF AMPLITUDE MODULATION

Vi vill bara detektera Envelop:en av signalen!

AM-radiomottagare

Resonanskrets
bandpassfilter

*Self-capacitance of headphones may be sufficient

Väldigt tidig radiomottagare!